

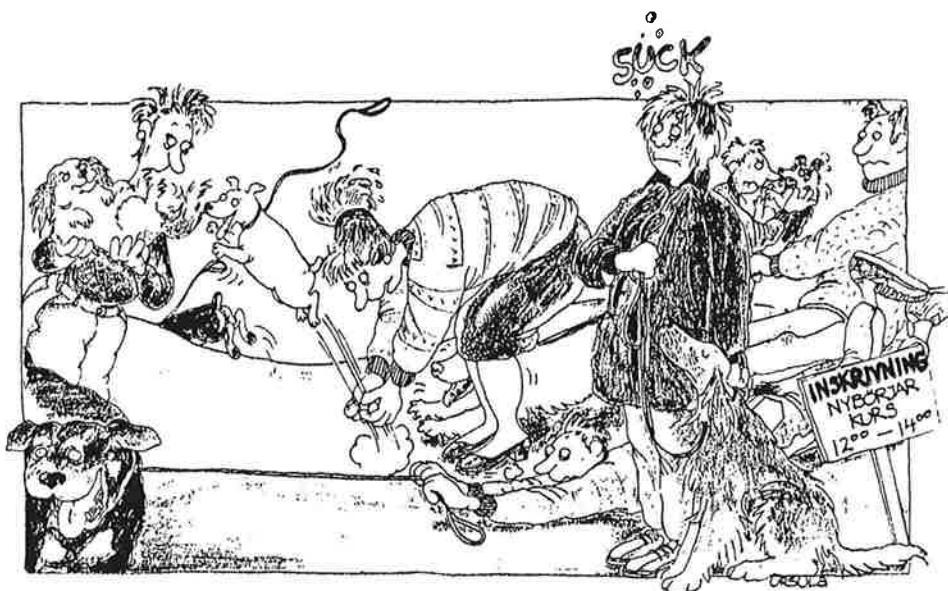
NEA HUND

NR. 2

AUGUST 1995

ÅRGANG 13

LEDEREN har ordet

Hei igjen!

Ja, så er høsten over oss før vi vet ordet av det. Sommeren har vel blitt brukt til ulike aktiviteter hos dere som hos oss, både med og uten hund.

I STBK har vi faktisk lykkes i å holde miljøtreninga igang hele sommeren og takket være den har de sommeraktivitetene vi har hatt med hunden på, blitt en fornøyelse. Det var en fornøyelse å slippe å gå på tå hev om det skulle komme en annen hund eller noe annet som stresset opp mine hunder. Håper andre har opplevd det samme. Skulle noen ha en morsom eller interessant sommeropplevelse, eller hyggelige sommerbilder å dele med oss andre, er redaksjonen takknemlig for bidrag til bladet.

Selv om høstmørket nå spiser mer og mer av kveldene, håper vi fortsatt på fine stunder til trening og hygge. Miljøtreninga fortsetter og dressurkursset er igang, så det er bare å møte opp for den som ønsker det.

Videre har vi ennå fellesturen søndag 17. september å se fram til. Håper alle medlemmer finner en anledning til å delta på noe av dette. Ellers er styret takknemlig for aktivitetstips som er av interesse.

Hilsen Grethe

STBK

SELBU TREKK- OG BRUKSHUNDKLUBB

Leder Grethe Malvik
Nykkemo 73817644

Sekretær Wenche Randi
Krogstad 73817547

Kasserer Ann M. Moen 73819898

Styremedlemmer
Torger Sletner 73818698
Svend Helge
Hegseth 73819141

Støttekomité
Tove Størseth 73819847
Julie Langli -

Valgkomité
Thorill Sørflakne 73817350
Ingrid Viken 73817856

Revisorer Arnar Haugen 73819847
Terje Erik
Garberg 73819694

Materialforvalter
Britt-Eva Wisth 73819315

*Stoff til NeaHund sendes til:
Wenche Randi Krogstad*

NEA HUND

Organ for Selbu Trekk- og Brukshundklubb.

Utkommer 3 ganger pr. år.

Abonnement oppnås ved minst å tegne støttemedlemskap i STBK.

Redaktør

Wenche Randi
Krogstad 73 81 75 47

Skrevet og kopiert ved
Selbu DataSets

Medlemskontingent pr. kalenderår:

Familie	kr.	100,-
Hovedmedlem	kr.	75,-
Ungdomsmedlem	kr.	40,-
Støttemedlem	kr.	40,-

Postgirokonto 0803 2 09 45 55
Bankgirokonto 4285 07 90234

Spørreundersøkelsen

Samtidig med innkallinga til årets årsmøte ble det sendt ut en spørreundersøkelse til samtlige av klubbens 43 medlemmer. Innledningen til spørreskjemaet lød som følgende:

- Selbu Trekk- og Brukshundklubb ønsker å legge forholdene til rette slik at flest mulig av våre medlemmer kan få ønsket sitt oppfylt når det gjelder hundeaktiviteter. Derfor sender vi ut denne spørreundersøkelsen til alle medlemmene i klubben og håper at flest mulig av dere vil fylle ut skjemaet. Resultatet vil komme i aprilnummeret av NeaHund.

Svarfristen var satt til 20. mars, men da NeaHund nr. 1 skulle i trykken i april hadde kun noen få sendt meg sine utfylte skjema. Noe resultat kunne derfor ikke presenteres, og red. etterlyste flere i forrige medlemsblad.

Pr. august har 12 medlemmer kommet med tilbakemelding på undersøkelsen. Hva årsaken til den dårlige oppslutningen skyldes, vil ikke jeg begynne å filosofere over her, men resultatet for de 12 blir herved presentert:

Spørsmålene var:

1. Type medlemskap:
hovedmedl. - 4, familiemedl. - 4, støttemedl. - 3, ungdomsmedl. - 1.
2. Antall hunder i familien:
1 stk - 6, 2 stk - 4, 3 stk og mer - 2.
3. Hvilke rase(r):
airdale terrier - 1, akita inu - 1, cocker spaniel - 1, golden retriever - 1, grand danois - 1, japansk spisshund - 1, riesenschnauzer - 1, rottweiler - 2, blandingsrase - 2, border collie - 3, norsk elghund, grå - 3, schäferhund - 5.
4. Kjønn: hannhund - 6, tispe - 16.
5. Alder: fra 3mnd. til 11 år.

6. Hvilke aktiviteter brukes hunden(e) til nå?
Alle hundene var logisk nok "hushunder".
Miljøtrening - 12, hundekjøring - 1, jakt - 3, ettersøk - 5, viltspor - 2, agility - 5, lydighet - 7, brukshundaktiv. - 5, utstilling - 11 og et medlem drev avl med sine hunder.
7. Hvilke aktiviteter ønsker dere STBK skal satse på i framtida?
Miljøtrening - 12, hundekjøring - 2, jakttrening - 1, viltsportrening - 6, agilitytrening - 7, hverdagsdressur - 10, lydighetstrening - 8, brukshundtrening - 10, utstillingstrening - 6, problematferd - 9.
8. Klubben har planer om å arrangere et helgakurs med en kombinasjon av teori og praksis i løpet av våren. Kryss av for hvilke(t) kurserne du kunne tenke deg å delta i:
Dressur/lydighet - 6, agility - 2, brukshundarbeid - 6.

Det eventuelle kurset i dressur/lydighet, agility eller brukshundarbeid som var planlagt til våren -95 ble det ikke noe av pga manglende oppslutning/tilbakemelding. Men vi kommer til å arrangere et dagskurs i brukshundarbeid - sannsynligvis spor - i løpet av høsten. Ta kontakt dersom du er interessert!

red. v/Wenche R. Krogstad

FAMILIETUR

i Flora
søndag 17. september.

Oppmøte ved Flora kapell kl. 11.00.

Turen går langs en skogsbilveg.
Ta med mat og drikke, noe å sitte på
og klær som passer til været.

Kontakttelefon: Grethe M Nykkelmo - 73 81 76 44.

Miljøtreningsa

Våren har alltid vært en god årstid for hundetrening. Snøen smelter og bar-markaktivitetene frister. Lydighet, agility, sporgåing og vanlig miljøtrenings er morsomt både for hund og eier etter en lang vinter.

Dette merket vi godt på onsdagene miljøtrenings på Teigen i vår. Nye fjes dukket også opp. Dressurkursset ble holdt på samme dager, men vi startet en halv time før og kjørte parallelt med E-verk-huset imellom. Etter pause gikk begge gruppene sammen slik at nybegynner-hundene skulle få litt flere hunder og forholde seg til.

Vanligvis tar miljøtreningsa ferie samtidig med skoleferien, men i år fant vi ut at de som var hjemme og hadde lyst skulle treffes hver onsdag på agilitybanen, Kvellomyra. Så i sommer hadde vi altså onsdagstreff med egentrening i en litt mer avslappet form når vi ser bort fra de innfødte blodsugerne. Vi gjorde et forsøk på sportrenings på myra, men figuranten (undertegnede) ble nesten fullstendig blodtappet, så vi fant ut at denne typen aktivitet burde utsettes til ute på sensommeren/høsten. Litt apportundervisning ble det også anledning til. 16. august trakk vi over til Teigen igjen.

Høstaktiviteter

Utover høsten vil vi jobbe med vanlig miljøtrenings og trenere til appellmerket med dem som vil det. Apportring og feitsøk er også aktuelt og vi vil forsøke å få til et lite kurs i sporsøk. Dette vil bli lagt til ei helg (lørdag eller søndag) da kveldene stadig blir mørkere - dessverre. Interesserte kan allerede nå ta kontakt med undertegnede eller Grethe M. Nykkelmo så vi får oversikt over hvor mange det ev. blir.

Så har vi selvfølgelig den vanlige problemhund-treningsa. Har du vanskeligheter så møt opp på miljøtreningsa. Det er ikke sikkert vi kan løse problemet uten videre, men vi har utrolig mange gode forslag til det meste.

*Møt opp på miljøtreningsa som går
hver onsdag kl. 18.30. (foreløpig) på Teigen.*

red. v/Wenche

Dressurkurs, våren 1995

Som vanlig var tilholdsstedet Trondheim E-verks eiendom på Teigen. Vi startet onsdag 3. mai og instruktør var undertegnede.

Hele syv ekvipasjer møtte opp første dagen, men fire fortsatte og fullførte kurset. Dette var:

Solfrid Hansen, Elisabeth S. Haugen, Turid Sæther og Oddrun Aune.

Utgangspunktet for deltakerné var variert, fra litt trening på STBK's miljø-treninger til ingen kontakt med hverken dressur eller andre hunder. Flinke førere som trente flittig mellom kurskveldene som var hver onsdag, ga god progressjon hos alle. Størst forskjell på før og etter kurs noterte vi hos Oddrun og hennes Brutus som møtte opp som en såkalt "uslepen diamant".

Jevn og målrettet jobbing med hundene og vilje til å overvinne problemene som dukket opp ga gode avslutningsresultater for alle. Så får vi bare håpe at treningen vedlikeholdes og at vi får se kursdeltakerne igjen på miljøtreningsa.

Wenche R. Krogstad

HUNDEMØKK - IGJEN

STBK v/leder Grethe M. Nykkelmo fikk i sommer henvendelse fra Olav Nykkelmo på vegne av Årsøya. Det gjalt HUNDEMØKK.

Hunder blir luftet/sluppet ute på øya, men etterlatenskapene etter dem blir dessverre ikke tatt opp. Siden Årsøya er i bruk som fest- og campingområde i perioder, vil styret for øya selv sagt prøve å holde stedet så rent som mulig. Da er det ikke morsomt å bli møtt av hundemøkk allerede ved inngangsportalen og til og med i sandkassen på lekeplassen.

Plakat som henstiller hundeeierne om å vise ansvar er nå hengt opp ved inngangen til Årsøya. Hundeposer er også hengt opp. Så får vi bare håpe at folk tar et hint om noe som bør være en selvfølge.

Våre medlemmer går selv sagt fram som et godt eksempel!?

Betraktninger fra ferielandet Danmark

- av Grethe M. Nykkelmo -

Etter familieråd ble ferieturen i år lagt til Danmark. Selv om vi nå har åpne grenser er vaksinasjonskravene forsåvidt tidkrevende og kostbare at vi så oss nødt til å la hundene bli igjen i "gamelandet". Den minste er det forsåvidt greit å få privat losji for, så Siriko hadde vi ikke store bekymringer med. Flere kjente tilbød seg også å ta Sally, men med sine 60 kilo er det faktisk ikke hvem som helst som kan holde henne. I tillegg har hun sine sider hvor hun kan vise skepsis og usikkerhet, så selv om hun er hyggelig og blid når hun er sammen med oss - hvordan ville hun reagere på andre hunder og mennesker når hun møtte dem sammen med folk hun ikke kjennte og var trygg på? Vi bestemte oss tilslutt for at kennel nok var det beste alternativet.

Etter mange foranninger både til de private og profesjonelle hundepasserne, startet turen i forvissning om at hundene var vel forvart. Vi la i veg mot Moss og ferja til ferielandet og tidlig på morgenen sto vi på dansk jord. Etter noen timers kjøring forkynnte herskeren i baksettet at det passet fint å ta en pause på fornøyelsesparken som lå ved den opplagte reiseruta. - Tja, hvorfor ikke, tenkte vi - ferie er ferie. Vi stoppet og betalte oss inn.

Over alt hvor vi gikk møtte vi fornøyde familier - mange av dem med hund. - Hjelp, tenkte jeg, - her må man beholde skoene på - vet jo aldri hva man kan tråkke i. Men nei. Her gikk mennesker og dyr om hverandre og det var ikke en hundebæsj å se. Dette var nok parkstyret glade for, for de hadde satt opp "vovsebarer" med drikkekopper i forskjellig høyde til hundene. - Hadde dette gått i Norge? tenkte jeg, med veg- og fortaugkantene i Selbu friskt i minne.

Vi kjørte et stykke videre for å ta ferja over til Sjælland. Igjen lot jeg meg overraske av alle hundene, både ute på dekk og inne i kafeteriaen. Hunder hadde ikke adgang i de røkefrie sonene, men ellers hadde de adgang bare de ble holdt i bånd!

Jeg så mange hunder, hørte ingen. Jeg tviler på at det skyldes at dansker er flinkere til å trenere sine hunder enn oss nordmenn, men det at de har mulighet til å ta hundene med seg de fleste steder, gjør det nok enklere for dem å få en avbalansert og trygg hund.

Vel framme i det lille tettstedet hvor vi hadde leid hytta, opplevde jeg til stadighet det samme. Hundene var med. Ulikt mange av oss i Norge var ikke danskene overbegeistret når noen kom bort og ville

klappe hunden deres. Her tror jeg vi har noe å lære. I Norge hvor vi ofte føler at vi må be om unskyldning for at vi har med oss hunden, blir vi hundeeiere svært så lykkelig når noen andre liker den så godt at de vil klappe den. Dette resulterer dessverre ofte i at noen blir bitt til tross for at eieren forsikret om at deres hund var verdens snilleste. La oss bare se sannheten i øynene folkens - hunden er et dyr som følger sine instinkter. Føler den seg truet eller utrygg, så biter den for å forsvare seg. Jo mere hunden er med på og opplever, jo tryggere blir den. Men den blir aldri noe annet enn et dyr, så ikke utsett hunden for noe den ikke takler og som kan resultere i at du må avlive den.

Det er deilig å være hund i Danmark, men hva kan vi hundeeiere gjøre for at det skal bli like deilig i Norge? Presse på for å få forandret lovverk og regler?

Her som andre steder tror jeg vi må begynne med oss selv. Vi må begynne å ta mer ansvar for vårt hundehold. Har vi med oss hunden - ja så plukker vi opp dritten og holder hunden i bånd der hvor vi ikke er sikre på at vi har den hele og fulle kontroll over den. Vi må videre innse at ulykker kan skje, selv med "verdens snilleste" hund. Det er med andre ord ikke nok å si at: - Hunden sto i bånd og ungene hadde ikke noe der å gjøre, så det er ikke min skyld at hunden bet. Hunder i bånd er som regel mer aggressive enn om de er løse. Der-

for er det i mange tilfeller nødvendig med hundegårder hvor uvedkommende ikke kan komme i nærbane med hunden.

Vi må med andre ord vise omverdenen at det går an å trives og føle seg trygge for alle selv om det er hunder i nærbeten, fordi hundeeieren er et ansvarsbevisst menneske som vet å skjerme omverdenen mot ubehagelige opplevelser. Og hvordan gjør han det? Tja, kanskje er miljøtreningen stedet å starte. Der kan du ihvertfall finne ut av hvor mye din hund kan tåle og hva den trenger trening på sammen med andre som er villige til å være sammen med hunden din.

Videre bør alle hundeeiere følge lover og regler som finnes og heller vise sine omgivelser at det går an å lempa på reglene fordi vi som hundeeiere vet å ta våre forholdsregler. Kanskje da - om noen år - kan det bli like deilig å være hund (og hundeeier) i Norge som i Danmark?

Alt vi kan gjøre, er å forsøke.

HUND - MENNESKE

Å velge hund

Derved forlater vi Ludde og hans familie. Selv om de ikke eksisterer i virkeligheten, har de tjent sin hensikt for oss: å danne en praktisk bakgrunn for en utredning om hvordan man bør tenke - og ikke tenke - før man kjøper og oppdrar en valp. La oss nå fortsette med noen generelle synspunkter på spørsmålet om valg av hund.

Raseegenskaper bør avgjøre - ikke smak!

Har familien bestemt seg for å bli hundeeiere med alt det innebefatter, blir det første spørsmålet: hvilken rase? Vi må da ha det klart for oss at her er det ikke snakk om samme problemstilling som når du skal kjøpe bil eller bokhyllsystem. Fabrikkerte ting kjøper man ofte ut fra smak og utseende, men en hund velger man ikke på denne måten!

De fleste rasegruppene oppsto for lenge siden som et resultat av et bevisst avlsarbeid, som ble drevet for at hundene skulle bli særskilt egnet for spesielle arbeidsoppgaver. Dette betyr at visse raser har en type dominerende egenskaper, mens andre fungerer på delvis andre måter. Det vi som blivende hundeeiere må ha klart for oss, er at kravene som vil stilles til oss som eiere,

vil avhenge av hvilken rase vi velger - og at det ikke har noe som helst å gjøre med hvor sør en viss rase er på valpestadiet! Etter ett år er valpen blitt til unghund, og det er dens egenskaper som kommer til å bety noe i det lange løpet!

Selvstendig hund - vanskeligere dressur

Det fins mange gode bøker som handler om forskjellige hunderaser, og derfor skal vi ikke gå i detalj på dette området. Men la oss gi noen eksempler på hvordan man bør tenke seg om før man bestemmer seg for rase. Er man f.eks. ikke jeger, bør man unngå typiske jakt-hunder som vorstehund, setttere og støvere - resultatet kan ellers bli en evig konflikt mellom familiens ønske om en hyggelig familiehund og hundens medfødte jaktegenskaper, fremfor alt på de daglige turen i parken eller i skog og mark.

Tilsvarende forhold gjelder brukshunder. Har man ikke veldig mye tid og interesse å ofre på s.k. brukshundtrenings (spor, trekk, agility osv.) bør man nok avstå fra de klassiske brukshundrasene som schäferhund, riesenschnauzer eller dobermann. Også hunder av mynderasene er meget spesialiserte og krever ekstra omtanke: pga. sin raskhet krever de spesielt mye

f.eks. ved innkalling.

Og slik kan man fortsette fra rasegruppe til rasegruppe. Velger man en hund som er lett å lede (dvs. av en rase som i lang tid har vært avlet fram med henblikk på at den skal være lett å påvirke av mennesket og god i samarbeid, som f.eks. bordercollie og schäferhund), medfører det at man må sørge for å sysselsette hunden meget. Tar man istedet en mer selvstendig rase, f.eks. en dachshund eller en spiss-hund, blir kameratskapen av et helt annet slag: hunden får ofte egne idéer og gjør iblant som den selv vil. Hvilket kanskje er mer spennende, men det betyr også at det blir vanskeligere å dressere hunden.

Oppdrettere - spør Kennelklubben

Hvilken rase man til slutt velger, bestemmer man selvfolgtlig selv, men man bør altså skaffe seg rede på i forveien hva man kan vente seg. For en stor del er det ens eget temperament og interesser som må avgjøre f.eks. om hunden passer sammen med den sporten man selv dyrker eller de aktivitetene man holder på med. Nå har vi altså satt oss inn i denne problematikken og etter moden overveielse bestemt oss for en rase. Hva blir så neste skritt? Jo, å bestemme hvilken oppdretter man skal henvende seg til. Opplysninger på dette området kan man få bl.a. av Norsk Kennel Klub, der hundekyndige personale holder seg informert om situasjonen innen

Forskjellige rasegrupper, og gjerne hjelper til ved spørsmål av denne typen. De gir også gjerne navn og telefonnummer til kontaktpersoner i de forskjellige samarbeidende spesialklubber for visse raser eller rasegrupper. Det er viktig å skaffe seg slike kontakter, da det har stor betydning at valpen kommer fra en seriøs oppdretter. En slik oppdretter pleier også senere å kunne fungere som en trygg og interessert rådgiver etter hvert som en masse spørsmålstege angående valpens ve og vel dukker opp.

Vennlig familie - vennlig valp

Og der står man så til sist, foran en hel del småbjeffende og pipende små kryp, som alle er like søte og alle like ivrige etter å vise seg fra sin beste side. Hvilken valp skal man velge? Ja, det er sannelig ikke lett, men en god idé kan jo være å spørre oppdretteren til råds. Er han eller hun seriøs og virkelig interessert, skulle det være mulig å få atskillige opplysninger om hvordan de forskjellige valpene i kullet har markert seg i de første åtte leveukene - det er på dette tidspunktet de fleste valper selges. Dertil skal du få råd av mer generell karakter. Hvis du vet med deg selv at tonen innen din familie er utpreget vennlig og uten dominante innslag, bør du forsøke å finne en glad, åpen og kontaktsgökende valp, men med et mykt temperament. Unngå absolutt de mest dominante valpene! De kommer til å passe best hos hundevante familier og hos eiere

som liker å drive med dressurarbeid, sporkonkurranser m.m. Hvis en altfor tøff valp havner hos en uerfarenn og "myk" hundefamilie, kan den litt etter hvert bli en problemhund, med diverse omplaseringer som resultat. Det er ikke morsomt, hverken for hund eller familie!

Dominansproblemer

I forrige avsnitt nevnte vi at det kan oppstå problemer dersom en arvemessig dominant hund havner hos en "myk" familie. Denne situasjonen er ikke ualminnelig, og blir dessuten lett forverret ved for "snill" oppdragelse. Kan man klare å redde en slik situasjon uten å måtte kvitte seg med hunden? Jo visst går det an, men man må være forberedt på en god del jobbing.

"Sitt" - "Vent litt" - "Værsågod"

La oss begynne fra begynnelsen, altså om vi har fått en ranghøy valp. Som en generell regel gjelder at alle oppdragelsesmomenter skal læres inn uten at man er opphisset eller aggressiv, og helst uten kamp. Rolig, systematisk og saklig tar vi fatt på problemene. Løsningen heter *lydighetsøvelser som lek*, med ros og godbiter i passe store doser.

Knurring over matskålen kan vi få slutt på f.eks. slik: Når valpen skal ha mat, gjør man den ferdig, men lar den bli stående på kjøkkenbenken. Så lar man valpen sette seg

på kommandoordet "sitt", sagt i en myk og munter tone, og lar ham bli sittende en liten stund med oppfordringen "vent litt". Når du deretter setter ned maten og sier "værsågod", får valpen lov til å reise seg og spise. Da har du fungert som flokkleder og "ulvefar". Det er mennesket og ikke hunden som bestemmer når det skal spises.

Ranglave individer må vente

Hele tiden gjelder det å markere for valpen at du selv er ranghøy og hunden lavere i rang. Et annet eksempel kan være å demonstrere det enkle faktum fra ulvestadiet at et randlavt dyr må vente overfor et ranghøyt.

Et vanlig syn når man møter en hundeeier med hund i bånd, er som kjent at hunden kommer først og mor eller far etter. Se til å få en forandring på dette! Gå f.eks. først nedover en trapp eller først gjennom en dør. For hunden betyr det at flokklederen markerer sin ranghøyhet, og at han selv står lavere.

Før hunder møter hverandre

Kapitlet i denne boken om hundespråket ble innledd med en fortelling om hvordan hundene Kaiser og Pondus traff hverandre. Tanken bak beretningen var først og fremst å beskrive språksignalene i en slik situasjon. Men beretningen kan også tas som utgangspunkt for en an-

nen tanke: Hva bør man som menneske-flokkleder være oppmerksom på når ens egen hund er på vei til å møte en fremmed artsfrende for første gang?

1. Unngå koppel!

Situasjonen med to hanhunder i hver sitt koppel, som står og stormgjør på hverandre med alle trussel-signaler i funksjon, er dessverre altfor vanlig. Og like vanlig er de respektive eierenes reaksjon: "Jeg er så fryktelig lei meg for at hunden min ikke kan oppføre seg skikkelig mot andre hunder!"

Om igjen: det er vi hundeeiere som har ansvaret for å skape situasjoner som hundene har sjanse til å komme greit igjennom. Ingen hund med skikkelig språkkoppdragelse innlater seg på noe som kan få unødvendig spille av blod som følge - det ville være stikk i strid med arven fra ulveforfedrene. Hunder respekterer hverandre, hvis de ikke stresses til det motsatte. Og det er her koppelet kommer inn som en negativ faktor.

Sidene på hundens hals er meget viktige dominanssoner. Hvis han står og drar eller rykker i koppelet - eller om hundeeieren gir denne påvirkningen fra sin kant - irriterer halsbåndet halssidene. Følgen er stress, og dette kan hindre hunden i å gi nyanserte signaler til en møtende hund. Hvis så denne befinner seg i samme situasjon, oppstår nettopp det vi innleddet avsnittet med:

to vilt bjeffende hunder som ikke kan kommunisere med hverandre.

Også en hund uten koppel påvirkes negativt av en artsfrende som oppfører seg på denne måten, og må trenes til å gå forbi uten å svare. Forsøk altså å unngå koppel på hunder som skal møtes! Eller, hvis det av forskjellige grunner ikke går, så pass på at koplene er så slakke som mulig. Eller benytt f.eks. kommandoordet "fot".

2. Skap avstand

Å holde hunden koplet foran et møte innebærer ytterligere en negativ faktor: hundeeieren/flokklederen er for nær sin hund. Ved møte med andre flokker ventet hunden at mor eller far skal støtte ham. Hvis eieren da befinner seg bare på koppel-avstand føler hunden det som støtte fra en samlet flokk, og dette gjør ham atskiltig barskere.

Om hundene koples fri og eierne trekker seg bakover - som det skjedde da Kaiser og Pondus møtte hverandre - medfører det at hundeeiene skaper avstand til sine egne respektive hunder. Hundene blir tvunget til å løse situasjonen på egen hånd, og den usikkerheten de da oftest føler, utgjør ingen aktiv grobunn for dominant oppførsel. Hvis eierne dessuten holder seg i bevegelse hele tiden, tvinges hundene til å dele oppmerksomheten mellom motparten og den respektive flokkleder, og dette demper også

de dominante signalene.

3. God plass

Et menneske i en presset situasjon handler ofte overilet og iblant negativt, det vet vi. Også i denne hensende er hunder og mange andre dyr lik oss. Det er derfor viktig at vi som hundeeiere unngår å møte andre på steder der hunden kan føle seg stengt eller presset.

En trang passasje er f.eks. det dårligste sted som kan tenkes for møte mellom to hunder. Som tidligere nevnt forsøker hundene våre å danne seg en oppfatning om en møtende artsfrende før selve møtet finner sted. Men i en trang gatestubb eller i en port kan et møte komme plutselig og uten forvarsel, og da oppstår lett følelsen av å være trengt opp i et hjørne. Resultatet kan mange ganger bli slagsmål. (Derimot klarer hunder som kjenner hverandre godt og føler trygghet overfor hverandre fint å møtes under slike forhold.)

Den ideelle plassen for et hundemøte er isteden f.eks. en stor vidstrakt slette eller en romslig gresssplen. Der får begge hundene muligheter for å "lese av" motparten i god tid før selve møtet, og kan deretter individkontrollere hverandre uten forstyrrelser fra omgivelsene.

4. Unngå "hjemmebane"

La oss ta et punkt der mennesker og hunder er like: vi opplever hjemmemiljøet som en trygghets-

faktor, og reagerer skarpt når vi føler oss angrepet der. For vår hund er flokkens "hi", dvs leiligheten eller huset, et sted som skal forsvarer, og det samme gjelder naturligvis også flokkens "rullende hi", altså bilen, eller dens revir, dvs tomten eller haven.

Den viljen hunden har til å forsvara og varsle om eventuelle inn-trengere i hjemmemiljøet opplever vi som en viktig trygghetsfaktor. Men ved et hundemøte kan denne tilbøyeligheten til forsvar også bli litt brysom. Hvis den ene hunden befinner seg på "hjemmebane", føler han det som sin plikt å forsvere den, samtidig som han har hele nærmiljøet inklusive hjemmeværende flokkmedlemmer som støtte i ryggen. Vil man skape forutsetninger for et så friksjonsfritt hundemøte som mulig, bør man altså unngå hundenes respektive hjemmemiljøer og isteden velge et mer nøytralt sted.

I denne sammenheng kan også nevnes at gjelder mot gaten eller mellom haver dels gjør en hund frustrert - han får jo ingen sjanse til å snuse og "kontrollere" en artsfrende på den andre siden - og dels skjerper følelsen av revirforsvar. En måte å få slutt på en hunds stadiige bjeffing langs gjerdet er å la ham være alene ute så lite som mulig, helst ikke i det hele tatt. Derigjennom markerer man at det er flokklederen som bestemmer når, mot hvem og mot hva eventuell vaktsomhet skal rettes. Flokklede-

ren har ansvaret både inne og ute!

5. Tidlige møter kan "ligge lagret"

Vi har vel alle erfart at enkelte dager kan føles aldeles umulige uten at vi kan si at noe spesielt har hendt. Men når vi tenker oss om, kanskje vi kommer til å huske på den sure mannen som snoret til oss på morgenbussen, og minnuttet etterpå hvordan en bil suste forbi rett over fotgjengerfeltet - og så var den dagen ødelagt!

På samme måte kan det meget vel hende at vår hund "magasinerer" en hel rekke av negative møter med rasefrender. Resultatet blir da reaksjoner som kan se merkelig ut for oss - helt til vi husker på tidlige hendelser. En tur i parken starter kanskje med at vi støter sammen med akkurat den hunden som er hele strøkets store skrek. En liten sund etterpå står vi overfor en ukjent men sur artsfrende, og bare et minutt etter dette enda en, så det nesten ender med slagsmål.

Så dukker en ung, fremmed tispe opp. Vår hund strammer seg opp og ser merkelig skarp ut, og ikke før etter en stund slapper han av. Ved en sånn anledning har vi lett for å undre oss over hundens merkelige oppførsel - tisper pleier jo ellers ikke å være noe problem! Vi husker ikke på de foregående leie møtene, men i hundens erindring ligger de ubehagelige opplevelsene

lagret en god stund.

6. Hjelp hverandre!

I alt som angår hunder bør vi huske på et faktum som vi pleier å regne med når det gjelder mennesker: Ingen individer er like. Hunder fungerer på ingen måte som maskiner, men har individuell oppførsel akkurat som vi.

Dette bør vi være klar over når vi møter andre hunder i parken eller i nærmiljøet i det hele tatt. En del hunder er vanskeligere å ha med å gjøre enn andre. Og - for å gå til oss selv: en del hundeeiere har mer erfaring enn andre. Hvis alle menneskelige flokkledere i det lokale fellesskap er klar over dette, blir resultatet et fint samarbeid isteden for konflikter. Hjelp altså hverandre! Alle skal jo trives i nabologat, og da får forskjellige former for samarbeid stor positiv betydning.

FRA HUND TIL HUND

Alle har vi vel en eller annen gang vært på dressurkurs. Den lille "historien" som følger, skulle kanskje gi nye og gamle hunde-eiere et lite hint om hvordan det av og til føles å lære våre firbente dressur.

- Hvis far/mor tar deg med på lydighetstrening eller dressurkurs, så husk disse tipsene du får, og gjør noen av disse tingene med jevne mellomrom. De kommer til å få far/mor til å tro at du trenger å gå flere ganger. Hvis du aldri har gått på slike treninger, så har du heller aldri levd skikkelig. Treningene er for alle, du kommer til å møte jenter - eller hvis du er jente, blir du møtt av gutter. Her blir du ofte koblet fri, og her er ingenting av dette "skjønnhet rundt og rundt i ringen"-tøyset. Eieren din går her for å lære å bli en "hundefører".

- Det første eieren din lærer er at hvis du stikker av, samme hvor lenge du blir borte, så gjør det ingenting hvis du bare kommer til slutt. Eieren din må for all del ikke straffe deg etter at du har vendt tilbake, for hvis han gjør det, så vil du ikke komme neste gang. Begynner du å skjonne litt av gamet? Husker du denne regelen kan du omrent slippe unna med mord!

- Vend alltid tilbake til far/mor når du er ferdig med ditt - og legg merke til hvordan blodtrykket stiger.

- Øvelsene slik far/mor vil du skal gjøre de, kommer til å kjede deg til døde, men med dine egne variasjoner, kan du ha det gøy så lenge du vil, og du vil få poeng på din egen måte.

LINEFØRING

- Bare tøys! Heng med hodet og subb etter far/mor helt til du bykser til med all kraft du har. Hvis far/mor går på trynet og ligger helt flat, har du allerede fått 25 poeng.

FRI VED FOTEN

- Her går alt - du også! Vanligvis vil minst en av de andre hundene stikke sammen med deg. Hvis du er utendørs, stikk av og lat som du skal tre av på naturens vegne. Dette gir deg et vanntett alibi og skjemmer ut far/mor som ikke har luftet deg på forhånd. Når det passer deg - gå inn til eieren din, sett deg på plass (helst skjevt) og se opp på dem med et smil. Du får 5 poeng for hvert minutt frihet.

INNKALLING

- Eieren din setter deg ned og går i fra deg med et kraftig BLI SITTENDE! La ham gå, men når han snur og roper på deg, da er det din tur. Lat som du er stokk døv og

vis ham hvor flink du er til å bli sittende. Stirr ut i luften hvor du vil, men selvsagt ikke på ham. Hvis du ser noe interessant, så gå og undersøk det. Når det passer deg å gå til far/mor, ha da en kuet holdning med ørene godt lagt bakover. Dette kommer til å overbevise de andre hundeførerne om at din eier er en skjult hundemissandler, og dermed har du dummet eieren din godt ut. Ikke sett deg helt på plass med en gang, men på en meters avstand og se uskyldig ut. Hvis far/mor mister stemmen har du oppnådd 25 poeng.

APPORTERING

- Ikke se interessert ut hvis far/mor kaster et trestykke. Hent det ikke! Eieren din kommer bare til å kaste det en gang til. Hvis den tullinga virkelig ønsker det tilbake, la ham hente det selv. Dette vil vende eieren din av med å kaste ting han likevel vil ha.

VARIANT TIL APPORTERING

- Løp entusiastisk etter tre-biten, snus på den, se på far/mor og lat som du er enig med dem i at trebiten er verdiløs - løp tilbake. Eieren din våger ikke slå deg. (Husk tipset for innkalling). Gjenta dette så mange ganger som far/mor vil, du får 5 poeng hver gang eieren din henter trebiten selv.

ENKEL ELLER FELLES SITT

- For all del, sitt ikke helt ned, Den vanlige liksomsitten er mer enn nok, da sitter du ca. 5 cm over bakken, for de trener alltid på vått eller kalt underlag. På den måten kan du oppnå toppfart med en gang du stikker av - og da er du fri igjen!

FELLESDEKK

- Her må du ligge, men med øvelse kan du åle deg uante avstander på magen og da er muligheten til å nå de andre hundene tilstede. Hvis de stikker av da, så lat som du tror øvelsen er over, og stikk du også. Hvis du kan være ute av synet fra eieren din i 5 minutter, får du 30 poeng.

NESEPRØVE

- Du kjenner eieren din sin lukt - selvfolgtelig gjør du det. Denne øvelsen er faktisk en av de beste for deg. Bry deg ikke om alle de andre trebitene de legger ned. Finn far/mor sin øyeblikkelig - tygg vilt på den - rist den - drep den og kast den til eieren din. Denne øvelsen kommer oftest til slutt, så stikk av med toppfart.

TIPS TIL SLUTT

- Uten varsel - gjør en av øvelsene prikkfritt. Dette vil få eieren din til å tro at tidligere feil var deres skyld, og de vil ta deg med på trening gang på gang.

SYMPTOMER PÅ SYKDOM

Generelle sykdomssymptomer

Endret adferd

Det første eieren som regel observerer når hunden er syk, er at den endrer adferd. Den kan virke slapp. Den sover ofte mer enn normalt eller er mer urolig enn vanlig. Enkelte hunder blir mer kontaktøkende, mens andre igjen trekker seg unna. En slik endring i oppførsel kan være en indikasjon på sykdom, og eieren bør da være oppmerksom og "lete" etter andre symptomer.

Matlyst

Nedsatt matlyst er et symptom som eiere svært raskt legger merke til. Vi forventer at våre hunder skal spise mat hver dag. Dersom de lar mat stå igjen lurer vi på om alt er bra med hunden. De fleste hunder spiser den maten de blir servert, og endel hunder skulle gjerne ha spist enda mer. Her er det individuelle variasjoner. Våre hunders stamfar er ulven og fra naturens side er ulvens fordøyelse tilpasset få og store måltider. En ulv spiser når den har lagt ned et bytte og det kan gå dager mellom hver gang jakten lykkes. Mange vil reagere på dette og undre seg over hvorfor vi anbefaler å fordele forrasjonen på to. Dette

skyldes føret vi gir og ikke hundens fysiologi. Ulvens meny består av planteetende dyr og de spiser alt på dyret: kjøttet, knokler, innvoller og vominnhold. Dette er en allsidig meny med mye fiber. Majoriteten av våre hunder spiser hovedsakelig tørrfôr. Dette føret krever langt mindre av muskulaturen i fordøyelseskanalen og over tid vil den bære preg av dette. Dette er grunnen til at det er fornuftig å fordele føret på flere måltider. Våre hunder blir vant til mat en eller flere ganger om dagen, og de aller fleste hunder spiser hver gang de får mat. Til tross for den tilpasning som har funnet sted er det ikke uvanlig at enkelte hunder hopper over enkelte måltider. I de fleste tilfeller er eier vant til dette og anser det som normalt, men dersom det går over flere dager blir de urolige. Hvis hunden ikke viser andre symptomer, kan man som oftest ta det med ro. Dager med dårlig matlyst kjenner vi til på oss selv og dette finner vi også hos hundene uten at det er farlig. I de tilfeller der hunden i tillegg virker slapp og ute av form, bør dyrlegen kontaktes.

Ved enkelte sykdommer kan hunden gå ned i vekt til tross for økt matlyst. I slike tilfeller bør hunden undersøkes av dyrlege.

Drikkelyst/urinering

En hund i hvile trenger normalt ca 50 ml væske pr kg kroppsvekt pr døgn. Dette betyr at en hund på 20 kg normalt vil trenge ca 1 liter væske pr. døgn. Dette er totalbehovet og den væsken som er i føret (boksemat) eller som tørrfôret bløtes opp med, er inkludert i denne totalmengden. Det er individuelle forskjeller i hvor mye hundene drikker. Det er derfor viktig at hundeeieren danner seg et bilde av hvor mye hunden drikker under normale forhold. Og hvor mye væske får den i seg via føret?

Det er helt nødvendig at hunden får i seg nok væske hver dag. Om en hund ikke spiser på noen dager, men virker frisk er det ingen grunn til bekymring. Væske må imidlertid hunden ha daglig for å opprettholde kroppens væskebalanse. Det er derfor viktig at hunden har friskt vann tilgjengelig. Dersom høyt vanninntak medfører at hunden ikke lenger klarer å holde seg om natten, må dyrlege kontaktes før eier begynner å porsjonere ut vann. Det er også viktig å være klar over at hunden kan tape mye væske ved oppkast og diarétilstander. Ofte klarer ikke hunden å kompensere for tapet og den blir dehydrert (uttørret). Dersom hunden kaster opp er det viktig å fordele væskemengden. Det betyr ikke at man skal begrense totalmengden, men gi små mengder over et lengre tidsrom. En irritert magesekk som får 1/2 liter væske på en gang kan reagere ved

å tömme ut innholdet. Hvis man derimot gir små porsjoner hvert kvarter kan man lykkes med å få hunden til å beholde væsken. Dersom hunden kaster opp alt den får i seg, også vann, må dyrlege snarest kontaktes. Hunder med diare og oppkast, som ikke får tilført nok væske, kan dø iløpet av et døgn på grunn av uttørring.

For å undersøke om hunden er dehydrert må man undersøke hudens elastisitet. Den enkleste måten å gjøre det på er å løfte opp et hundområde mellom hunden skulderblader. Hos en normalt hydrert hund vil denne hudfolden forsvinne med en gang man slipper. Hos en dehydrert hund vil hudforlden bli stående på hundens rygg i kortere eller lengre tid avhengig av hvor mye væske som mangler. Dyrlege må da oppsøkes.

Endringer i en hunds drikkelyst kan enten skyldes forøket tørst eller forøket tap av væske. Dersom hunden urinerer mye, tapes mye væske. Dette medfører at hunden må drikke mer for at væskebalansen i kroppen skal opprettholdes. Det er flere sykdomstilstander som gir symptomene økt drikkelyst og økt urinmengde. Det er viktig at hunden undersøkes av dyrlege når disse symptomene oppstår.

Både når det gjelder hannhund og tisper er det viktig å følge med på urineringen. En hannhund markerer hyppig når han er ute på tur, men dersom han ofte stiller seg

opp for å tisse og blir stående uten at noe kommer, må dyrlege kontaktes. Dette kan både skyldes syklig tilstander i urinblæren eller prostata. De fleste tisper urinerer vanligvis kun en til få ganger på luftetur. Det finnes unntak. Enkelte tisper markerer normalt omrent som en hennhund og i forkant av løpetiden er det vanlig å se denne adferden. Tispen ønsker å forberede alle hennhundene i området på at nå er tiden snart inne. Dersom en tispe som normalt ikke markerer begynner å småskvette når hun er ute, eventuelt ikke holder seg inne, er det grunn til å foreta en undersøkelse. Det kan både være infeksjoner og andre sykdommer som forårsaker dette symptomet. Ved en undersøkelse hos dyrlegen er det fint om eier tar med seg en fersk urinprøve.

Valper kan ofte "tisse på seg" når de blir glade eller litt engstelige. Dette er ikke en syklig tilstand og de fleste vokser av seg denne adferden. Enkelte tispevalper er først løpetid plaget av hyppig urinering. Dette skyldes som regel en skjedeinfeksjon. Denne forsvinner som oftest først etter kjønnsmodningen.

Avføring

Det er enkelte standardspørsmål dyrlegen ønsker å få svar på ved en undersøkelse. Dette er hvorvidt mat og drikkeflyst er normal og om avføringen er normal. Det siste er relativt enkelt for eieren å holde

oversikt over, da de fleste eiere idag er flinke til å plukke opp etter hunden. Dersom hunden har normal avføring er det flere forhold som kan hjelpe dyrlegen med å stille diagnosen. Hvor lenge har symptomet vart og hvor ofte har hunden avføring pr døgn? Hvordan er avføringens konsistens, farge og mengde pr gang? Er det observert blod eller slim? Dersom eieren har registrert noen av disse forandringene, kan det lette diagnostiseringsarbeidet.

Ved akutte diarétilstander hjelper det å faste hunden en til to dager for så å gå over til diettfør. Mange og små måltider anbefales. Dietten gis til avføringen har vært normal i noen dager. Deretter går man gradvis tilbake til vanlig fôr. Ved en diarétilstand vil den normale bakteriefloraen i tarmen komme ut av balanse. Erfaringer viser at tilføring av melkesyrebakterier kan virke gunstig ved diare. Paragurt-tabletter er melkesyrebakterier og kan kjøpes på apoteket. Tablettene løses i lunkent vann. Et annet godt produkt er Bactolact. Dette må bestilles fra Veterinærinstituttet via en dyrlege. Har man ikke dette for hånden kan det hjelpe å gi syrnede melkeprodukter, Cultura eller liknende. Dersom hunden er slapp, ikke vil drikke/spise må dyrlegen kontaktes.

Analsekkene er normalt to små rosinstore sekker som ligger og munner ut på hver side av endetarm-såpningen. Små kjertler produserer

et sekret som lagres i disse analsekene. Når hunden har avføring vil analsekene tömmes, og hunden vil legge igjen sin lukt. Av og til tömmes ikke disse på normal måte og det forårsaker ofte irritasjon i endetarmsregionen. Symptomene hunden viser er aking bortover underlaget eller unormal slikking av området. Analsekene må da tömmes og dersom det er infeksjon må dette behandles.

Feber

Kroppstemperaturen hos hund ligger normalt mellom 38,0 og 39,0 °C. Stress kan forårsake en moderat temperaturøkning, opp til 39,5 °C. Temperaturen måles ved å stikke et temometer et par cm inn i endetarmen og holde den der i ca 2 minutter. Hos mennesker kan man få en

indikasjon på forhøyet temperatur ved å kjenne på pannen, men dette er ikke mulig hos hund. Ved å vurdere temperaturen på hundens snute, får man ingen indikasjon på om hunden har feber eller ikke.

Det er ikke forbundet med smerte å ta temperaturen på denne måten, men enkelte hunder vil allikevel motsette seg det. Det kan være fornuftig at eieren fra tid til annen tar temperaturen bare for at hunden blir vant med det.

Er temperaturen tydelig forhøyet, eventuelt svært lav, og hunden er allment påkjent, må selvfølgelig dyrlege kontaktes.

(fortsetter)

RESULTATBØRS

Viltsporprøver

Norsk retrieverklubb, avd. Nord-Trøndelag, 10. 06. -95.

NVCh		
Tomboys Suger Rose (Lita)	cocker sp.	Wenche R. Krogstad
1. premie		
Midvinternattens Tanime	akita inu	Stig Meier Berg
1. premie		

Utstilling

Trondheim hundefestival, 26. 08. -95.

? Zandy	riesenschn.	Gustav Spets
2. UK		

Lydighet

Trondheim hundefestival, 27.08. -95.

NVCh		
Tomboys Suger Rose (Lita)	cocker sp.	Wenche R. Krogstad
Kl. 1	3. premie	

Følgende materiell selges gjennom klubben:

*Overtreksdress m/klubbmrk. på rygg
vindtett m/frottefør
burg/grønn/marine, str. S, M, L, XL kr. 700,-*

*Collegegenser m/klubbmrk. foran,
mørk rød, str. M, L, XL kr. 100,-*

*Klubbmerker, stoff
Klubbmerker, klister kr. 25,-
kr. 10,-*

Kom med stoff til NeaHund!

*En morsom historie eller vits,
et godt bilde,
noe nyttig som dere har sakset fra andre,
(oppinnelse må være oppgitt).*

*Gi gjerne tips om emner dere ønsker å lese om.
Red. er takknemlig for all hjelp.*

*Neste nummer kommer ut til jul,
så dere har ennu god tid.*

Wenche

POSITIVE fritidstiltak fortjener støtte...

Vi gjør det med glede....

**SELBU
SPAREBANK**